

ΦΑΡΟΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄

Κείμενο 1

(Η συνέντευξη που ακολουθεί είναι διασκευή από το κείμενο της κυρίας Νίβες Φαμπέτσις που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Ελληνική Διεθνής Γλώσσα», τεύχος 3)

- Δημοσιογράφος: Κυρία Φαμπέτσις, είστε φιλόλογος Νέων ελληνικών;
 Νίβες Φαμπέτσις: Μάλιστα. Φιλόλογος **στο** Κλασικό Λύκειο του Ζάγκρεμπ.
 Δημοσιογράφος: **Με** αφορμή τον διάπλου από το αρχαίο νησί Φάρος, το σημερινό Στάρικραντ, **προς** το ελληνικό νησί Πάρος, μέσω της Αδριατικής και του Αιγαίου, θα θέλαμε να μας δώσετε λίγα ιστορικά στοιχεία.
- Νίβες Φαμπέτσις: Πολύ ευχαρίστως. Είναι γνωστό ότι η Φάρος ιδρύθηκε **από** Έλληνες αποίκους **από** το νησί της Πάρου το 385/4 π.Χ. **μετά** από χρησμό, που τους έδωσε η Πυθία του Μαντείου των Δελφών. Παρέμεινε ανεξάρτητη πόλη **για** σχεδόν 400 χρόνια έως τα τέλη του 1^{ου} αι. π.Χ., όταν κυριεύτηκε από τους Ρωμαίους. Υπολογίζεται ότι ήταν δέκα φορές μικρότερη **από** την αρχαία πόλη της Φάρου, **με** πληθυσμό 1000 κατοίκους. Πρόκειται **για** μια από τις τελευταίες ελληνικές αποικίες και φαίνεται πως ιδρύθηκε σε μια **από** τις λίγες ελεύθερες περιοχές στην Αδριατική, που δεν είχαν κατακτηθεί από τους Ιλλυριούς.
- Δημοσιογράφος: Και αυτός ο διάπλους τι σηματοδοτεί τελικά;
 Νίβες Φαμπέτσις: Κάτι πολύ σημαντικό. Το ξαναζωντάνεμα των ισχυρών δεσμών φιλίας **μεταξύ** της Πάρου και της Φάρου, την αδελφοποίησή τους ύστερα **από** είκοσι τέσσερις αιώνες.
- Δημοσιογράφος: Ο διάπλους μάλιστα πραγματοποιήθηκε **με** το ιστορικό ιστιοφόρο «Μπέσα».

- Νίβες Φαμπέτσις: Ακριβώς. Το πρώτο κροατικό ιστιοπλοϊκό σκάφος, που έκανε το γύρο του κόσμου **στη** δεκαετία του '60.
- Δημοσιογράφος: Πόσο διήρκεσε το ταξίδι;
- Νίβες Φαμπέτσις: Πάνω **από** ένα μήνα. Η διαμονή της αποστολής, όμως, **στην** Πάρο κράτησε μια εβδομάδα, **στη** διάρκεια της οποίας τα μέλη της γνώρισαν το νησί και τους κατοίκους του, τη ντόπια κουζίνα, τους χορούς και τα τραγούδια, τα έθιμα, τις ιδιορρυθμίες. Κι εκείνοι, με τη σειρά τους, γνώρισαν **στους** Παριανούς τη δική τους ιστορία, τον τόπο τους, την κουζίνα τους...

Λεξιλόγιο κειμένου 1

- διάπλου: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (ο διάπλους)
- χρησμό: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (ο χρησμός)
- κυριεύτηκε: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, χρόνου αορίστου, έγκλισης οριστικής, μεσοπαθητικής φωνής (κυριεύομαι)
- ιδρύθηκε: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, χρόνου αορίστου, έγκλισης οριστικής, μεσοπαθητικής φωνής (ιδρύομαι)
- είχαν κατακτηθεί: ρήμα, γ' πληθυντικού προσώπου, χρόνου υπερσυντέλικου, έγκλισης οριστικής, μεσοπαθητικής φωνής (κατακτώμαι)
- σηματοδοτεί: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, χρόνου ενεστώτα, έγκλισης οριστικής, ενεργητικής φωνής (σηματοδοτώ)
- δεσμών: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης γενικής (ο δεσμός)
- αδελφοποίηση: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η αδελφοποίηση)
- ιστιοφόρο: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το ιστιοφόρο)
- ιστιοπλοϊκό: επίθετο, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (ιστιοπλοϊκός, -ή-ό)
- σκάφος: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (το σκάφος)

- έθιμα: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (το έθιμο)
- ιδιορρυθμίες: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η ιδιορρυθμία)

Επεξεργασία κειμένου 1

Σωστό ή Λάθος;

1. Αφορμή για τη συνέντευξη αποτέλεσε μια εκδήλωση αδελφοποίησης στο Κλασικό Λύκειο του Ζάγκρεμπ.
2. Η Φάρος είναι ένα νησί του Αιγαίου.
3. Η Φάρος ιδρύθηκε από Έλληνες αποίκους τον 4^ο αι. π.Χ.
4. Μέχρις ότου να κυριευτεί από τους Ρωμαίους, η αποικία της Φάρου ήταν ανεξάρτητη.
5. Το ιστιοφόρο «Μπέσα» αποτελεί το πρώτο ιστιοπλοϊκό σκάφος στον κόσμο.

Λεξιλογική άσκηση για το κείμενο 1

Επίλεξε το σωστό.

1. Ο πρώτος ..... του Ατλαντικού έγινε από τον Κολόμβο.
α. διαπλανητικός   β. διαπληκτισμός   γ. διάπλους
2. Οι ..... της Πυθίας ήταν διαφορούμενοι.
α. χρησμοί   β. χρηστοί   γ. χρυσοί
3. Σήμερα τα ..... χρησιμοποιούνται αποκλειστικά ως σκάφη αναψυχής.
α. ιστιοφόρα   β. ιστία   γ. ισχία
4. Ως καλλιτέχνης είχε κι αυτός τις ..... του.
α. ιδιότητες   β. ιδιορρυθμίες   γ. ιδιοφυίες
5. Νομίζω πως διατηρεί ..... μαζί του.
α. δεσμά   β. δέσματα   γ. δεσμό

Κείμενο 2

Από τις 4 **ως** τις 10 Μαΐου 2003, εκπρόσωποι του Στάριγκραντ (Φάρος) βρέθηκαν **στην** Πάρο **για** την προώθηση του πολιτιστικού προγράμματος **με** τίτλο «Φάρος-Πάρος, ο διάπλους τριών θαλασσών, 2003». **Στην** αποστολή συμμετείχαν ο αρχαιολόγος κύριος Κιρίγκιν ως επικεφαλής, ο διευθυντής του Πολιτιστικού Κέντρου του Στάριγκραντ, ένας οινοπαραγωγός, ένας ζωγράφος, ο καπετάνιος του ιστιοφόρου, γνωστοί εξερευνητές και διευθυντές προγραμμάτων περιβάλλοντος και πολιτισμού της κροατικής τηλεόρασης. Το ντοκιμαντέρ της αποστολής προβλήθηκε **στην** κροατική τηλεόραση και πρόκειται να μεταφραστεί **στην** ελληνική γλώσσα.

Στόχοι της αποστολής ήταν:

α. Επαναχάραξη της θαλασσινής διαδρομής των 700 ναυτικών μιλίων, που ακολούθησαν οι Παριανοί άποικοι πριν **από** 2.400 χρόνια, **κατά** τη μετάβασή τους **από** την Πάρο **στην** Φάρο, διαπλέοντας το Αιγαίο και την Αδριατική.

β. Επαναδημιουργία στενών επαφών και συνδέσμων ανάμεσα **στις** δύο νησιώτικες κοινότητες.

γ. Ανάδειξη πτυχών ζωής και πολιτισμού της Χβαρ **με** ομιλίες καθώς και παρουσίαση φωτογραφιών, βιβλίων, διαφανειών, χειροτεχνημάτων κ.ά. Παρουσιάστηκαν, επίσης, η τοπική κουζίνα, καθώς και προϊόντα παραγωγής της Χβαρ, όπως κρασιά κ.ά.

δ. Συμβολική δένδροφύτευση ελιάς **από** τη Χβαρ και της τοπικής αμπέλου **στην** Πάρο.

ε. Διαπίστωση ομοιοτήτων και διαφορών ανάμεσα στις δύο κοινότητες.

Οι Φαριανοί, αφού γνώρισαν το νησί της Πάρου, τους κατοίκους, τα έθιμα και τις ιδιαιτερότητές τους, ελπίζουν ότι θα τους δοθεί η ευκαιρία να παρουσιάσουν **με** τη σειρά τους κι αυτοί τον τόπο τους, όχι μόνο μέσα **από** εκδηλώσεις και διαλέξεις, αλλά και μέσα **από** πραγματικές ξεναγήσεις, όταν οι Παριανοί πραγματοποιήσουν την αντίστοιχη αποστολή **στη** Φάρο.

Το πιο σημαντικό στοιχείο όλων αυτών των εκδηλώσεων πάντως είναι η επιθυμία των σημερινών ανθρώπων να ξαναζήσουν και να αναβιώσουν την ιστορία.

(Διασκευή από άρθρο της Νίβες Φαμπέτσις στο περιοδικό Ελληνική Διεθνής Γλώσσα)

Λεξιλόγιο κειμένου 2

- εκπρόσωποι: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (ο εκπρόσωπος)
- εξερευνητές: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (ο εξερευνητής)
- προβλήθηκε: ρήμα, γ' ενικού προσώπου, χρόνου αορίστου, έγκλισης οριστικής, μεσοπαθητικής φωνής (προβάλλομαι)
- επαναχάραξη: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (η επαναχάραξη)
- επαναδημιουργία: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (η επαναδημιουργία)
- συνδέσμων: ουσιαστικό, γένους αρσενικού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης γενικής (ο σύνδεσμος)
- ανάδειξη: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (η ανάδειξη)
- διαφανειών: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης γενικής (η διαφάνεια)
- χειροτεχνημάτων: ουσιαστικό, γένους ουδετέρου, πληθυντικού αριθμού, πτώσης γενικής (το χειροτέχνημα)
- διαπίστωση: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, ενικού αριθμού, πτώσης ονομαστικής (η διαπίστωση)
- ιδιαιτερότητες: ουσιαστικό, γένους θηλυκού, πληθυντικού αριθμού, πτώσης αιτιατικής (η ιδιαιτερότητα)
- να αναβιώσουν: ρήμα, γ' πληθυντικού προσώπου, χρόνου αορίστου, έγκλισης υποτακτικής, ενεργητικής φωνής (αναβιώνω)

Επεξεργασία κειμένου 2**Σωστό ή Λάθος;**

1. Οι εκπρόσωποι της κροατικής αποστολής παρέμειναν στην Πάρο μία εβδομάδα.
2. Ο επικεφαλής της αποστολής ήταν ο διευθυντής του Πολιτιστικού Κέντρου του Στάριγκραντ.
3. Το ντοκιμαντέρ της αποστολής μεταδόθηκε στα ελληνικά από την κροατική τηλεόραση.
4. Κατά την επαφή τους, οι εκπρόσωποι συζήτησαν μεταξύ άλλων τα κοινά και διαφορετικά στοιχεία των δύο κοινοτήτων.
5. Οι δύο κοινότητες στόχευσαν μεταξύ άλλων στην αναβίωση της ιστορίας.

Λεξιλογική άσκηση για το κείμενο 2

Συμπλήρωσε τα κενά με τις λέξεις της παρένθεσης στον σωστό τύπο.

(ανάδειξη, ιδιαιτερότητα, επαναδημιουργία, επαναχάραξη, διαπίστωση)

1. Σκοπός των δύο κρατών ήταν η ..... φιλικών σχέσεων μεταξύ τους.
2. Είναι απαραίτητο να προχωρήσουμε σε ..... της εξωτερικής μας πολιτικής.
3. Ειδική επιτροπή φρόντισε για την προστασία, τη συντήρηση και την ..... των μνημείων.
4. Το συνέδριο, στηριζόμενο στην παραπάνω ..... προχώρησε σε μια σειρά από μέτρα.
5. Λύσεις, που αγνοούν την ..... της ελληνικής κοινωνίας, είναι ανώφελες.

Κείμενο 3 - Πολιτισμός

Η διδασκαλία των κλασικών γλωσσών **στην** Κροατία έχει μεγάλη παράδοση, η οποία διαρκεί εδώ και τέσσερις αιώνες. Τότε ιδρύθηκε και το παλαιότερο Κλασικό Λύκειο, ως Λύκειο των Ιησουϊτών. **Από** την ίδρυσή του το Λύκειο δραστηριοποιείται ακατάπαυστα, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον του **στις** κλασικές σπουδές και ειδικότερα **στη** διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. **Από** τον 18^ο αιώνα, το Κλασικό Λύκειο περιέρχεται **στα** χέρια του κράτους. Σήμερα είναι δημόσιο σχολείο και έχει περίπου 550 μαθητές.

Στην Κροατία σήμερα υπάρχουν δώδεκα λύκεια, **στα** οποία διδάσκονται οι κλασικές γλώσσες. **Στο** Όσιεκ, το Ζάγκρεμπ, τη Ριέκα, το Πάζιν, το Σίνι και το Σπλιτ (σημειωτέον ότι η ετυμολογία της αρχαίας ονομασίας του σημερινού Σπλιτ είναι Σπάλατος, Ασπάλαθος). Μόνο **στο** Ζάγκρεμπ, μια πόλη ενός εκατομμυρίου κατοίκων, έχουμε περίπου 1200 μαθητές, που μαθαίνουν τις κλασικές γλώσσες. Εκεί, υπάρχουν τρία κλασικά λύκεια: το Δημόσιο Κλασικό Λύκειο, το Ιδιωτικό Κλασικό Λύκειο και το Εκκλησιαστικό Κλασικό Λύκειο.

Το Εκκλησιαστικό Κλασικό Λύκειο ιδρύθηκε το 1927. Έχει περίπου 400 μαθητές και λειτουργεί ως θρησκευτικό σχολείο, το οποίο υπάγεται διοικητικά **στο** Υπουργείο Παιδείας. Το Ιδιωτικό Κλασικό Λύκειο ιδρύθηκε το 1996 και αριθμεί 160 μαθητές, 20 μαθητές **σε** κάθε τάξη. Τα μαθήματα της γλώσσας οργανώνονται **σε** μικρότερες ομάδες.

Το εκπαιδευτικό σύστημα της Κροατίας συνίσταται **σε** οκτώ χρόνια βασικής εκπαίδευσης (δημοτικό) και τέσσερα χρόνια δευτεροβάθμιας (λύκειο). Τα αρχαία ελληνικά διδάσκονται **στα** δημοτικά σχολεία **με** κατεύθυνση και **στα** κλασικά λύκεια. **Στην** αρχή, οι μαθητές διδάσκονται μυθολογία και γραμματική. **Κατά** τα τέσσερα τελευταία χρόνια του λυκείου έρχονται **σε** επαφή **με** κείμενα αρχαίων συγγραφέων, **χωρίς** να τα αναλύουν βαθύτερα, αφού τα αρχαία ελληνικά διδάσκονται μόνο τρεις ώρες την εβδομάδα. **Μετά** το λύκειο, οι σπουδαστές μπορούν να συνεχίσουν τις κλασικές σπουδές **στο** Πανεπιστήμιο. Οι σπουδές της κλασικής φιλολογίας διαρκούν τέσσερα χρόνια. **Κατά** τη διάρκεια των σπουδών, οι φοιτητές διδάσκονται τα νέα ελληνικά **για** δύο μόνο εξάμηνα.

(Διασκευή από άρθρο της Κοραλίας Τσέρνκοβιτς στο περιοδικό Ελληνική Διεθνής Γλώσσα)

Επεξεργασία κειμένου 3

Σωστό ή λάθος;

1. Το κλασικό λύκειο στο Ζάγκρεμπ της Κροατίας ονομάζεται έτσι, γιατί ασχολείται αποκλειστικά με τη διδασκαλία του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού.
2. Στην Κροατία σήμερα υπάρχουν λύκεια διασκορπισμένα σε διάφορες πόλεις, στα οποία διδάσκονται οι κλασικές γλώσσες.
3. Το Εκκλησιαστικό Κλασικό Λύκειο ιδρύθηκε στο τέλος του περασμένου αιώνα.
4. Η βασική εκπαίδευση στην Κροατία διαρκεί συνολικά δώδεκα χρόνια.
5. Οι σπουδές της κλασικής φιλολογίας είναι πανεπιστημιακού επιπέδου και διαρκούν τέσσερα χρόνια.

ΜΕΡΟΣ Β΄**Γραμματική****1. Θεωρία****Προθέσεις**

Προθέσεις ονομάζονται οι άκλιτες λέξεις, που μπαίνουν εμπρός από τα ονόματα ή τα επιρρήματα και φανερώνουν τόπο, χρόνο, αιτία, τρόπο, ποσό κλπ.

παραδείγματα	σημασίες προθέσεων
Έρχομαι από το σπίτι.	(από πού;) τόπος
Είναι άρρωστος από χτες.	(από πότε;) χρόνος
Έκλαιγε από χαρά.	(γιατί;) αιτία
Πηγαίνω στη δουλειά με τα πόδια.	(πώς;) τρόπος
Απέχει ένα χιλιόμετρο από 'δω.	(πόσο;) πόσο

Οι προθέσεις είναι:

- α) πέντε μονοσύλλαβες: με, σε, για, ως (έως), προς
- β) επτά δισύλλαβες: αντί, από, κατά, μετά, παρά, χωρίς, δίχως
- γ) μία τρισύλλαβη: ίσαμε

Παραδείγματα:

Σε μία ώρα θα είμαι εκεί.
 Διαβάζω **για** τις εξετάσεις.
 Πηγαίνει **προς** την αγορά.
 Ας πάει ο Πέτρος **αντί** για το Γιώργο.
 Έλα σπίτι **κατά** τις δέκα.
 Θα φτάσω σπίτι **μετά** τις τρεις.
 Είναι πολύ δραστήριος **παρά** την ηλικία του.
 Έμεινε **χωρίς** δουλειά.
 Γυρνάει εδώ κι εκεί **δίχως** σκοπό.
 Έφαγε **ίσαμε** τρία πιάτα φαΐ.

Σημασίες των προθέσεων

Το **από** σημαίνει απόσταση, απομάκρυνση, καταγωγή, χωρισμό, αφαίρεση διαίρεση, αιτία, ποιητικό αίτιο, ύλη, σύγκριση, τρόπο, χρόνο.

- Έφυγε πολύ νέος από την πατρίδα του. (απομάκρυνση)
- Τον βλέπω από μακριά. (απόσταση)
- Κατάγομαι από την Αρκαδία. (καταγωγή)
- Οι περισσότεροι από τους πολίτες επιθυμούν να ψηφίσουν. (διαίρεση)
- Από τις πολλές δυσκολίες έγινε σκληρός. (αιτία)
- Η θάλασσα ταραζεται από τους ισχυρούς ανέμους. (ποιητικό αίτιο)
- Αγόρασα ωραίο τραπέζι από ξύλο. (ύλη)
- Η αδερφή μου είναι μικρότερη από μένα. (σύγκριση)
- Ζει από τα σπίτια που νοικιάζει. (τρόπος)
- Σε ψάχνω από το πρωί. (χρόνος)

Το **για** σημαίνει αιτία, αναφορά, αξία, ιδιότητα, σκοπό, διάρκεια, επίκληση κλπ.

- Ήρθα για λίγες μέρες μόνο. (διάρκεια)
- Το αγόρασα για πέντε ευρώ. (αξία)

- Τα είπα αυτά για πολλούς λόγους. (αιτία)
- Ο Σολωμός έγραψε πολλά για τη λευτεριά. (αναφορά)
- Τα έκανα όλα για το καλό σου. (σκοπός)
- Για όνομα του Θεού! (επίκληση)
- Παίρνω τα λόγια σου για καλά. (ιδιότητα)

Το **με** σημαίνει συνοδεία, μέσο, τρόπο κλπ.

- Η Όλγα έφυγε με τη μάνα. (συνοδεία)
- Ο άλλος τον έπιασε με τα χέρια και τον τράβηξε. (μέσο)
- Το φαί ήταν μαγειρεμένο με πολλά μυρωδικά. (τρόπος)

Το **προς** σημαίνει την κατεύθυνση, την προσέγγιση, το περίπου (τοπικά και χρονικά).

- Τα παιδιά πήγαιναν προς τη θάλασσα. (κατεύθυνση)
- Προς το βράδυ η παρέα γύρισε σπίτι. (το «περίπου» χρονικά)
- **Προς Θεού:** Είναι ιδιωματική έκφραση.

Το **σε** σημαίνει κατεύθυνση, χρόνο, αναφορά, τρόπο, τόπο.

- Σύντομα θα έρθω σε σένα. (κατεύθυνση)
  - Σε λίγες μέρες θα σε δω. (χρόνος)
  - Ο Κώστας είναι ο καλύτερος μαθητής στα Αρχαία Ελληνικά. (αναφορά)
  - Θα σε περιμένω στο σταθμό. (τόπος)
- Συνήθως σε ελλειπτικές καθημερινές εκφράσεις, όπου εννοείται η λέξη σπίτι ή παρόμοια:
- Έφαγα στου Ντίνου.
  - Πήγα στις γιαγιάς.

Το **ως** σημαίνει τέρμα, όριο (τοπικό και χρονικό).

- Ως εδώ και μη παρέκει. (τέρμα)
- Τα όρια της Ελλάδας φτάνουν ως τη Θράκη. (όριο τοπικό)
- Θα είμαι εδώ ως τις εννιά η ώρα. (όριο χρονικό)

Το **ίσαμε** έχει την ίδια σημασία με το -ως-.

- Από το σπίτι ίσαμε το λιμάνι είναι ένα χιλιόμετρο.

Το **αντί** σημαίνει αντικατάσταση:

- Του έδωσαν εκατό (100) ευρώ αντί ογδόντα (80).

Το **κατά** σημαίνει συμφωνία, τρόπο, χρόνο, διεύθυνση, προσέγγιση (τοπική και χρονική).

- Κατά την Τουρκοκρατία ο Ελληνισμός ήταν υπόδουλος. (χρόνος)
  - Μένω κατά τα Εξάρχεια. (διεύθυνση, προσέγγιση τοπική)
  - Θα συναντηθούμε κατά τις δέκα. (προσέγγιση χρονική)
  - Κατά τη γνώμη μου, δεν πρέπει να τον εμπιστευτείς. (συμφωνία)
- Στη λόγια γλώσσα απαιτεί και τη γενική, όταν σημαίνει εναντίωση, έχθρα:
- Οι δικοί μας επιτέθηκαν σφοδρότατα κατά των εχθρών.
- Επιρρηματικά σημαίνει *ενάντια*.

Το **μετά** σημαίνει έπειτα από, ύστερα από.

- Θα σε δω μετά το σχολείο.
- Μερικές φορές χρησιμεύει ως επίρρημα:
- Θα τα πούμε μετά.

Το **παρά** σημαίνει διαφορά, σύγκριση, εναντίωση.

- Είναι τρεις παρά τέταρτο. (διαφορά)
- Είναι καλύτερα εδώ παρά εκεί. (σύγκριση)
- Παρ' όλα αυτά, ο υπουργός προχώρησε στις δηλώσεις του. (εναντίωση)

Τα **δίχως** και **χωρίς** σημαίνουν έλλειψη, στέρηση.

- Έχω μείνει δίχως λεφτά.
- Έφυγε χωρίς να σκεφτεί κανέναν.

Σύνταξη προθέσεων

Κανονικά μετά την πρόθεση τα ονόματα μπαίνουν σε πτώση αιτιατική.

Παραδείγματα: Με τους καλούς είμαι καλός.
Θα έρθω κατά το μεσημέρι.

αλλά:

α) Η πρόθεση -εξαιτίας- και μερικές φορές οι προθέσεις από, μετά, προς κλπ., συντάσσονται με γενική.

Παραδείγματα: Δεν ήρθα εξαιτίας της βροχής.
Δέχομαι την πρότασή σας μετά χαράς.
Τον συμπαθώ από καρδιάς.
Προς Θεού! Τι είναι αυτά που λες;
Οι δουλειές του πήγαν κατά διαβόλου.

β) Οι προθέσεις αντί, από, για, συντάσσονται και με ονομαστική.

Παραδείγματα: Ας ξεκινήσει η Μαρία αντί η Ελένη.
Από πλούσιος έγινε ζητιάνος.
Δεν μοιάζει για σοβαρός άνθρωπος.

γ) Οι προθέσεις αντί, χωρίς, δίχως και με, συντάσσονται και με βουλητικές προτάσεις (η -με- παίρνει και το άρθρο -το- μπροστά από αυτές).

Παραδείγματα: Αντί να διαβάζεις, παίζεις.
Έφυγε χωρίς να φορέσει παλτό.
Γράφει χωρίς να προσέχει.
Με το να φωνάζεις δεν κερδίζεις τίποτα.

Από τις προθέσεις, μερικές χρησιμεύουν ως πρώτα συνθετικά.

Παραδείγματα: προς – προσθέτω
κατά – κατακρίνω
μετά – μεταφορά
από – απομνημόνευσα
αντί – αντίσταση

Απαρχαιωμένες προθέσεις

Οι προθέσεις διά, εκ-εξ, εν, επί, προ, περί, υπέρ, υπό, χρησιμοποιούνται σε μερικές εκφράσεις, συχνά με τη γενική πτώση.

Παραδείγματα:

- δια βίου (για όλη τη ζωή), δια πυρός και σιδήρου
  - εξ αίματος, εκ μηχανής θεός, εξ ουρανού, (το εξ μπροστά σε φωνήεντα) – έτσι και τα σύνθετα: εξαιτίας, εξαρχής
  - εν αγνοία, εν γνώσει – έτσι και: εντάξει
  - επί Τουρκοκρατίας, επί Καραμανλή – έτσι και: επικεφαλής, επιτέλους
  - προ Χριστού (πριν από το Χριστό), προ έτους, προ ολίγου, προ πολλού – έτσι και: προπάντων
  - τον έχει περί πολλού
  - υπέρ της πόλεως, υπέρ το δέον
  - υπό την προεδρία
- Χρησιμοποιείται το υπέρ επιρρηματικά για θετικές αποφάσεις:
- Τα υπέρ είναι περισσότερα από τα κατά.

Συνταγμένες με ονομαστική, έχουν σημασία μαθηματικών όρων συν, πλην, μείον, επί, διά.

Παραδείγματα:

- Δύο συν πέντε ίσον επτά.
- Πέντε πλην δύο ίσον τρία.
- Οκτώ μείον πέντε ίσον τρία.
- Χίλια επί δύο.
- Εκατό διά τρία.

2. Ασκήσεις

1. Συμπλήρωσε τα κενά με τη σωστή πρόθεση.

εναντίον, παρά, από, για, με

1. Πέρασα δίπλα ..... το γραφείο σου, αλλά δεν είχα καιρό να σε δω.
2. Ήρθε στην Αθήνα ..... τρεις μήνες.
3. Ο λαός πολέμησε σκληρά ..... των εχθρών.
4. Σύμφωνα ..... τις πληροφορίες που διαθέτουμε, η οικονομική κατάσταση της εταιρείας του είναι χειρότερη.
5. .... την υπόσχεσή της, τελικά δεν ήρθε ούτε μια φορά στο σπίτι μας.

2. Επίλεξε το σωστό.

1. Πρέπει να πάτε ..... τα κει.
α) για   β) από   γ) προς
2. Θα συναντηθούμε ..... τις έξι.
α) σε   β) κατά   γ) με
3. Προτιμάει να φύγει ..... μείνει εδώ.
α) παρά   β) αντί   γ) παρά να
4. Τα ελληνικά σου είναι καλύτερα μέρα ..... τη μέρα.
α) με   β) από   γ) κατά
5. .... τη βοήθειά σου δεν μπορώ να τα καταφέρω.
α) ίσαμε   β) χωρίς   γ) παρά

3. Συμπλήρωσε το κείμενο με τις προθέσεις *σε, από, με, για, κατά, εξαιτίας*.

Καλωσορίσατε στο ξενοδοχείο Αφροδίτη!

Το ξενοδοχείο Αφροδίτη βρίσκεται ..... ένα μαγευτικό τοπίο δίπλα στη φύση, 10 χλμ. .... το κέντρο της πόλης. Προσφέρει διαμονή ..... ένα μοντέρνο και φιλικό περιβάλλον, ... μια μοναδική θέα στη θάλασσα. .... της προνομιακής του θέσης, το ξενοδοχείο Αφροδίτη προσελκύει πολλούς επισκέπτες ..... όλο τον κόσμο. Το ξενοδοχείο λειτουργεί ..... τη διάρκεια όλου του χρόνου. Ένας χώρος ..... ξεκούραση, χαλάρωση και διασκέδαση. Σας περιμένουμε!

4. Φτιάξε σύνθετες λέξεις, ταιριάζοντας τις λέξεις των δύο στηλών.

1. δια	α) βάλλω
2. ανά	β) αρμόζω
3. εκ	γ) καθαρός
4. προς	δ) δρόμος
5. μετά	στ) θέτω

5. Συμπλήρωσε τα κενά με τη σωστή πρόθεση.

δια, υπό, συν, εκτός, άνευ, εκ, χάριν

1. Δεν θέλω να κρίνω ..... των προτέρων.
2. Δύο ..... δύο ίσον τέσσερα.
3. Παραδείγματος ....., πώς λέμε στη γλώσσα σου «ξενοφοβία»;
4. Το έργο πραγματοποιήθηκε ..... την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού.
5. Τριάντα ..... τρία ίσον δέκα.
6. Παραδόθηκε ..... όρων.
7. Ευτυχώς, είναι ..... κινδύνου!

6. Άκουσε και επανάλαβε.

1. Υπολογίζεται ότι ήταν 10 φορές μικρότερη από την αρχαία πόλη της Φάρου, με πληθυσμό 1000 κατοίκους.
2. Ήταν το πρώτο κροατικό ιστιοπλοϊκό σκάφος που έκανε το γύρο του κόσμου στη δεκαετία του '60.
3. Είναι σημαντική η επαναδημιουργία στενών επαφών και συνδέσμων ανάμεσα στις δύο νησιώτικες κοινότητες.
4. Το πιο σημαντικό στοιχείο όλων αυτών των εκδηλώσεων πάντως είναι η επιθυμία των σημερινών ανθρώπων να ξαναζήσουν και να αναβιώσουν την ιστορία.
5. Από τον 18^ο αιώνα, το Κλασικό Λύκειο περιέρχεται στα χέρια του κράτους.

ΜΕΡΟΣ Γ΄**Παιχνιδόλεξα****1. Σταυρόλεξο**

Συμπλήρωσε τα κενά με την σωστή πρόθεση και, στη συνέχεια, λύσε το σταυρόλεξο.

αντί, κατά, παρά, μετά, προς
----

1. Οι φίλοι μας θα έρθουν με το αεροπλάνο..... με το τρένο.
2. .... το παρόν δε χρειαζόμαστε περισσότερους υπαλλήλους στην εταιρεία μας.
3. Άργησα και ..... λίγο να μην τον προλάβω.
4. .... τη γνώμη μου αυτό το μυθιστόρημα είναι από τα καλύτερα βιβλία της χρονιάς.
5. Η συζήτηση ..... από τις εισηγήσεις ήταν πολύ ενδιαφέρουσα.

		5		4			
			1				
	2						
3							

2. Κρεμάλα

- α. Η προέλευση, ο τρόπος σχηματισμού και η εξέλιξη μιας λέξης.
- β. Αυτός που ασχολείται με την εξερεύνηση μιας περιοχής της γης.
- γ. Το πρόσωπο που έχει την εξουσιοδότηση να ενεργήσει για λογαριασμό κάποιου άλλου.

- α. Ε _____
- β. Ε _____
- γ. Ε _____

3. Παζλ

Επίλεξε το σωστό.

1. Η Φάρος ιδρύθηκε από Έλληνες αποίκους από
  - α. το νησί της Πάρου.
  - β. την Αθήνα.
  - γ. τη Μίλητο.
2. Το παλαιότερο κλασικό λύκειο στην Κροατία ιδρύθηκε
  - α. τον 20^ο αιώνα.
  - β. τον 19^ο αιώνα.
  - γ. πριν από 4 αιώνες.
3. Το εκκλησιαστικό κλασικό λύκειο υπάγεται διοικητικά
  - α. στο Υπουργείο Παιδείας.
  - β. στο Υπουργείο Υγείας.
  - γ. στην καθολική εκκλησία.
4. Τα αρχαία Ελληνικά διδάσκονται
  - α. μόνο στα δημοτικά σχολεία.
  - β. μόνο στο λύκειο.
  - γ. στα δημοτικά με κατεύθυνση και στο λύκειο.
5. Στο Ζάγκρεμπ κλασικές γλώσσες διδάσκονται
  - α. σε ένα λύκειο.
  - β. σε τρία λύκεια.
  - γ. σε δώδεκα λύκεια

4. Λαγός και Χελώνα

Προσπάθησε να συνθέσεις τις λέξεις της αριστερής στήλης με αυτές της δεξιάς.

προς	αδελφός	>	.....
μετά	δικάζω	>	.....
συν	θέτω	>	.....
κατά	στέκομαι	>	.....
εις	μάννα	>	.....
από	διορίζω	>	.....
παρά	βιώνω	>	.....
προς	λαμβάνω	>	.....
κατά	βάλλω	>	.....

5. Γραφομηχανή

υπάγεται, ετυμολογία, επικεντρώνοντας, ακατάπαυστα, συνίσταται, δραστηριοποιείται, σύνδεσμοι, διαπίστωση, ιδιαιτερότητα, αναβιώνω, επαναχάραξη, εξερευνητές, εκπρόσωποι, ιστιοπλοϊκό, κυριεύομαι, επαναδημιουργία, σηματοδοτώ, χειροτεχνήματα, ανάδειξη, προβλήθηκε

6. Ποίημα

Άκουσε και συμπλήρωσε.

(Ομήρου Οδύσσεια Β, 424 – 434,
μτφ. Ν. Καζαντζάκη – Ι. Κακριδή)

Το ελάτινο κατάρτι εστύλωσαν, ... τρύπιο μεσοδόκι
ορθό περνώντας το, κι ως το 'δεσαν με τα σκοινιά στην πλώρη,
το άσπρο πανί ..... τα καλόστριφτα λουριά ψηλά εσηκώσαν.
Κι ο αγέρας το ..... τους φούσκωνε, και στην καρένα γύρα
του πλοίου που επέτα αλικοπόρφυρο το κύμα βαριαχούσε
κι αυτό πετούσε απά στα ....., τελεύοντας τη στράτα.
Κι ως δέσαν τα πανιά στο γρήγορο, το μελανό καράβι,
πήραν κροντήρια τότε κι έστησαν, ξεχειλισμένα,
και χύναν στάλες στους αθάνατους θεούς, τους αναιώνιους .....

ΜΕΡΟΣ Δ '**Λεξικό Ενότητας**

- αδελφοποίηση η: σύνδεση δύο πόλεων, που ανήκουν στο ίδιο ή σε διαφορετικό κράτος, με δεσμούς φιλίας
Στο δημαρχείο της Θεσσαλονίκης έγινε η τελετή της αδελφοποίησης με την πόλη της Μασσαλίας.

η αδελφοποίηση της αδελφοποίησης την αδελφοποίηση αδελφοποίηση	οι αδελφοποιήσεις των αδελφοποιήσεων τις αδελφοποιήσεις αδελφοποιήσεις
---	---

- ακατάπαυστα: αδιάκοπα, ασταμάτητα
Εργάζεται ακατάπαυστα.
- αναβιώνω: για ήθη, έθιμα, τάσεις κτλ., επαναφέρω κάτι που είχε εγκαταλειφθεί, είχε ξεχαστεί ή είχε ατονήσει
(αναβιώνω, αναβίωνα, αναβίωσα, θα αναβιώνω, θα αναβιώσω, έχω αναβιώσει, είχα αναβιώσει, θα έχω αναβιώσει)
Παρατηρούμε ότι μερικές συντηρητικές αντιλήψεις αναβιώνουν στις μέρες μας.
- ανάδειξη: ανέλιξη κοινωνική, επιστημονική, καλλιτεχνική κλπ.
Χρωστά την ανάδειξή του στα προσόντα του.

η ανάδειξη της ανάδειξης (αναδείξεως) την ανάδειξη ανάδειξη	οι αναδείξεις των αναδείξεων τις αναδείξεις αναδείξεις
--	---

- δεσμός ο: στενή σχέση με κάποιον ή κάτι
Τους συνδέει δεσμός αίματος.

ο δεσμός του δεσμού τον δεσμό δεσμέ	οι δεσμοί των δεσμών τους δεσμούς δεσμοί
--	---

- διαπίστωση η: η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του διαπιστώνω
Στηριζόμενοι στις παραπάνω διαπιστώσεις, προτείνουμε τα ακόλουθα μέτρα.

η διαπίστωση της διαπίστωσης (διαπιστώσεως) τη διαπίστωση διαπίστωση	οι διαπιστώσεις των διαπιστώσεων τις διαπιστώσεις διαπιστώσεις
---	---

- διάπλους ο: η ενέργεια ή το αποτέλεσμα του διαπλέω
Πραγματοποιήθηκε κολυμβητικός διάπλους της Μάγχης.

ο διάπλους	οι διάπλοι
του διάπλου	των διάπλων
τον διάπλου	τους διάπλους
διάπλου	διάπλοι

- διαφάνεια η: εικόνα αποτυπωμένη σε διαφανές υλικό (γυαλί, φιλμ κτλ.) που προβάλλεται σε οθόνη με τη βοήθεια προβολέα
Συνηθίζει να παρουσιάζει σε διαφάνειες τα σημαντικότερα σημεία κάθε ενότητας.

η διαφάνεια	οι διαφάνειες
της διαφάνειας	των διαφανειών
τη διαφάνεια	τις διαφάνειες
διαφάνεια	διαφάνειες

- δραστηριοποιούμαι: τίθεμαι σε ενέργεια, λειτουργώ πιο εντατικά
(δραστηριοποιούμαι, δραστηριοποιούμουν, δραστηριοποιήθηκα, θα δραστηριοποιούμαι, θα δραστηριοποιηθώ, έχω δραστηριοποιηθεί, είχα δραστηριοποιηθεί, θα έχω δραστηριοποιηθεί)
Δραστηριοποιείται σε θέματα διαπολιτισμικής αγωγής.

- έθιμο το: κάθε εκδήλωση της κοινωνικής ζωής που διατηρείται και επιβάλλεται από τη συνήθεια και την παράδοση
Στα χωριά μπορείς ακόμα να παρακολουθήσεις παλαιά έθιμα.

το έθιμο	τα έθιμα
του εθίμου	των εθίμων
το έθιμο	τα έθιμα
έθιμο	έθιμα

- εκπρόσωπος ο: το πρόσωπο που έχει την εξουσιοδότηση να παρευρεθεί και να ενεργήσει κατ' εντολή και για λογαριασμό άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου
Χτες συναντήθηκαν οι εκπρόσωποι των δυο κρατών

ο εκπρόσωπος	οι εκπρόσωποι
του εκπροσώπου	των εκπροσώπων
τον εκπρόσωπο	τους εκπρόσωπους
εκπρόσωπε	εκπρόσωποι

- εξερευνητής ο: αυτός που ασχολείται με την εξερεύνηση μιας περιοχής της γης
Όταν ήμουν παιδί ονειρευόμουν να γίνω εξερευνητής άγνωστων περιοχών.

ο εξερευνητής	οι εξερευνητές
του εξερευνητή	των εξερευνητών
τον εξερευνητή	τους εξερευνητές

εξερευνητή   εξερευνητές

- επαναδημιουργία η: εκ νέου δημιουργία
Στοχεύουμε στην επαναδημιουργία θετικού κλίματος.

η επαναδημιουργία της επαναδημιουργίας την επαναδημιουργία επαναδημιουργία	οι επαναδημιουργίες των επαναδημιουργιών τις επαναδημιουργίες επαναδημιουργίες
---	---

- επαναχάραξη η: εκ νέου χάραξη, συνήθως μεταφορικά, για τον εκ νέου σχεδιασμό μιας πορείας που πρέπει να ακολουθήσουμε
Χρειάζεται να προχωρήσουμε σε επαναχάραξη της εξωτερικής μας πολιτικής.

η επαναχάραξη της επαναχάραξης (επαναχαράξεως) την επαναχάραξη επαναχάραξη	οι επαναχαράξεις των επαναχαράξεων τις επαναχαράξεις επαναχαράξεις
---	---

- ετυμολογία η: η προέλευση, ενδεχομένως ο τρόπος σχηματισμού (ρίζα, πρόθημα, επίθημα, συνθετικό κτλ.) και η εξέλιξη μιας λέξης
Χρειάζομαι ένα λεξικό που να δίνει την ετυμολογία των λέξεων.

η ετυμολογία της ετυμολογίας την ετυμολογία ετυμολογία	οι ετυμολογίες των ετυμολογιών τις ετυμολογίες ετυμολογίες
---	---

- ιδιαιτερότητα η: η ύπαρξη ιδιαίτερων, ξεχωριστών και μοναδικών χαρακτηριστικών
Δεν μπορεί κανείς να καταλάβει καλά τις ιδιαιτερότητες ενός λαού, αν δεν έρθει σε επαφή μαζί του.

η ιδιαιτερότητα της ιδιαιτερότητας την ιδιαιτερότητα ιδιαιτερότητα	οι ιδιαιτερότητες των ιδιαιτεροτήτων τις ιδιαιτερότητες ιδιαιτερότητες
---	---

- ιδιορρυθμία η: παραξενιά, ιδιοτροπία
Ως συγγραφέας είχε κι αυτός τις ιδιορρυθμίες του.

η ιδιορρυθμία της ιδιορρυθμίας την ιδιορρυθμία ιδιορρυθμία	οι ιδιορρυθμίες των ιδιορρυθμιών τις ιδιορρυθμίες ιδιορρυθμίες
---	---

- ιδρύομαι: δημιουργώ μια υπηρεσία, έναν οργανισμό κτλ.
(ιδρύομαι, ιδρυόμουν, ιδρύθηκα, θα ιδρύομαι, θα ιδρυθώ, έχω ιδρυθεί, είχα ιδρυθεί, θα έχω ιδρυθεί)
Ο Οργανισμός των Ενωμένων Εθνών ιδρύθηκε μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

- ιστιοπλοϊκός: που ανήκει ή αναφέρεται στην ιστιοπλοΐα
Η Ελλάδα είχε αρκετούς ολυμπιονίκες στους ιστιοπλοϊκούς αγώνες.

ιστιοπλοϊκός	ιστιοπλοϊκή	ιστιοπλοϊκό
ιστιοπλοϊκού	ιστιοπλοϊκής	ιστιοπλοϊκού
ιστιοπλοϊκό	ιστιοπλοϊκή	ιστιοπλοϊκό
ιστιοπλοϊκέ	ιστιοπλοϊκή	ιστιοπλοϊκό
ιστιοπλοϊκοί	ιστιοπλοϊκές	ιστιοπλοϊκά
ιστιοπλοϊκών	ιστιοπλοϊκών	ιστιοπλοϊκών
ιστιοπλοϊκούς	ιστιοπλοϊκές	ιστιοπλοϊκά
ιστιοπλοϊκοί	ιστιοπλοϊκές	ιστιοπλοϊκά

- ιστιοφόρο το: θαλάσσιο σκάφος που κινείται με τη δύναμη του ανέμου
Το βραδάκι έμπαιναν στο λιμάνι πολλά ιστιοφόρα λόγω του αέρα που δυνάμωνε στο πέλαγος επικίνδυνα.

το ιστιοφόρο	τα ιστιοφόρα
του ιστιοφόρου	των ιστιοφόρων
το ιστιοφόρο	τα ιστιοφόρα
ιστιοφόρο	ιστιοφόρα

- κατακτιέμαι: υποδουλώνομαι με τη χρήση βίας και κυρίως με τη χρήση των όπλων, στερούμαι πολιτικής ανεξαρτησίας, υπάγομαι στη διοίκηση άλλου
(κατακτιέμαι, κατακτιόμουν, κατακτήθηκα, θα κατακτιέμαι, θα κατακτηθώ, έχω κατακτηθεί, είχα κατακτηθεί, θα είχα κατακτηθεί)
Η Κωνσταντινούπολη κατακτήθηκε το 1453.

- κυριεύομαι: κατακτώμαι, συνήθως κατά τη διάρκεια μιας πολεμικής επιχείρησης
(κυριεύομαι, κυριεύομουν, κυριεύτηκα, θα κυριεύομαι, θα κυριευτώ, έχω κυριευτεί, είχα κυριευτεί, θα έχω κυριευτεί)
Το φρούριο κυριεύτηκε με έφοδο.

- περιέχομαι: περιλαμβάνομαι κάπου
(περιέχομαι, περιεχόμουν, θα περιέχομαι)
Στο βιβλίο αυτό περιέχονται τέσσερα κεφάλαια.

- προβάλλομαι: παρουσιάζομαι συστηματικά και σε μεγάλη έκταση, ώστε να γίνω ευρύτερα γνωστός (για γεγονότα, πρόσωπα, αντικείμενα)

(προβάλλομαι, προβαλλόμενος, προβλήθηκα, θα προβάλλομαι, θα προβληθώ, έχω προβληθεί, είχα προβληθεί, θα έχω προβληθεί)

Δεν πρέπει να προβάλλονται κανενός τύπου στερεότυπα στα σχολικά βιβλία.

- σηματοδοτώ: δίνω το στίγμα, την ιδιαίτερη φυσιογνωμία ενός πράγματος (σηματοδοτώ, σηματοδοτούσα, σηματοδοτήσα, θα σηματοδοτώ, θα σηματοδοτήσω, έχω σηματοδοτήσει, είχα σηματοδοτήσει, θα έχω σηματοδοτήσει)

Η σκανδαλολογία σηματοδότησε τις εκλογές.

- σκάφος το: γενική ονομασία για κάθε είδους μικρό ή μεγάλο πλοίο
Έκαναν εκδρομή με ένα τουριστικό σκάφος.

το σκάφος	τα σκάφη
του σκάφους	των σκαφών
το σκάφος	τα σκάφους
σκάφος	σκάφη

- σύνδεσμος ο: στενή σχέση μεταξύ ανθρώπων, που στηρίζεται σε συναισθηματικούς δεσμούς
Ακόμα και σήμερα οι περισσότεροι συμφοιτητές έχουμε αρκετούς συνδέσμους μεταξύ μας.

ο σύνδεσμος	οι σύνδεσμοι
του συνδέσμου	των συνδέσμων
το σύνδεσμο	τους συνδέσμους
σύνδεσμε	σύνδεσμοι

- συνίσταμαι: αποτελούμαι
Το νερό συνίσταται από υδρογόνο και οξυγόνο

- υπάγομαι: εντάσσομαι σε μια ιεραρχημένη σειρά, συνήθως υπό τη δικαιοδοσία κάποιου άλλου
(υπάγομαι, υπαγόμενος, υπάχθηκα, θα υπάγομαι, θα υπαχθώ, έχω υπαχθεί, είχα υπαχθεί, θα έχω υπαχθεί)
Το Ινστιτούτο υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας.

- χειροτέχνημα το: έργο χειροτεχνίας
Στο Λαογραφικό Μουσείο έχει πολύ ωραία έκθεση χειροτεχνημάτων.

το χειροτέχνημα	τα χειροτεχνήματα
του χειροτεχνήματος	των χειροτεχνημάτων
το χειροτέχνημα	τα χειροτεχνήματα
χειροτέχνημα	χειροτέχνημα

- χρησμός ο: η απάντηση που έδινε ένα μαντείο
Οι χρησμοί της Πυθίας ήταν διφορούμενοι.

ο χρησμός του χρησμού τον χρησμό χρησμέ	οι χρησμοί των χρησμών τους χρησμούς χρησμοί
--	---

- ελάτινος, -η, -ο: αυτός που είναι κατασκευασμένος από ξύλο ελάτου
Οι πόρτες του σπιτιού ήταν ελάτινες και τα πατώματα από πεύκο.

ελάτινος ελάτινου ελάτινο ελάτινε	ελάτινη ελάτινης ελάτινη ελάτινη	ελάτινο ελάτινου ελάτινο ελάτινο
--	---	---

ελάτινοι ελάτινων ελάτινους ελάτινοι	ελάτινες ελάτινων ελάτινες ελάτινες	ελάτινα ελάτινων ελάτινα ελάτινα
---	--	---

- μεσοδόκι το: μεγάλο δοκάρι που περνάει οριζόντια από τοίχο σε τοίχο και στηρίζει τη στέγη
Αν τα μεσοδόκια δεν είναι γερά, η στέγη θα πέσει.

το μεσοδόκι του μεσοδοκιού το μεσοδόκι μεσοδόκι	τα μεσοδόκια των μεσοδοκιών τα μεσοδόκια μεσοδόκια
--	---

- στυλώνω: ακινητοποιώ (κρατώ ακίνητο) κάτι σε ένα σταθερό σημείο (στυλώνω, στύλωνα, στύλωσα, θα στυλώνω, θα στυλώσω, έχω στυλώσει, είχα στυλώσει, θα έχω στυλώσει)
Στύλωσε τα πόδια στο χώμα και αρνήθηκε να προχωρήσει.

- πλώρη η: το μπροστινό μέρος του πλοίου
Η πλώρη ήταν στολισμένη με μια ξύλινη γοργόνα.

η πλώρη της πλώρης την πλώρη πλώρη	οι πλώρες των πλωρών τις πλώρες πλώρες
---	---

- καρένα η/ καρίνα η: το κατώτατο μέρος του σκελετού πλοίου ή βάρκας
Η καρένα της βάρκας ήταν βαμμένη με ένα ωραίο γαλάζιο χρώμα, ενώ τα πλαϊνά της ήταν άσπρα.

η καρένα της καρένας την καρένα καρένα	οι καρένες των καρενών τις καρένες καρένες
---	---

- αλικοπόρφυρος, -η, -ο: αυτός που έχει ένα βαθύ κόκκινο χρώμα
Το χρώμα του κρασιού έλαμπε μέσα στο ποτήρι, αλικοπόρφυρο.

αλικοπόρφυρος αλικοπόρφυρου αλικοπόρφυρο αλικοπόρφυρε	αλικοπόρφυρη αλικοπόρφυρης αλικοπόρφυρη αλικοπόρφυρη	αλικοπόρφυρο αλικοπόρφυρου αλικοπόρφυρο αλικοπόρφυρο
--	---	---

αλικοπόρφυροι αλικοπόρφυρων αλικοπόρφυρους αλικοπόρφυροι	αλικοπόρφυρες αλικοπόρφυρων αλικοπόρφυρες αλικοπόρφυρες	αλικοπόρφυρα αλικοπόρφυρων αλικοπόρφυρα αλικοπόρφυρα
---	--	---

- βαριαχώ: δημιουργώ έναν βαρύ ήχο ως αντίλαλο
(βαριαχώ, βαριαχούσα)
Τα κανόνια βαριαχούσαν από το απέναντι βουνό, όπου εξακολουθούσε η μάχη.
- τελεύω: τελειώνω, ολοκληρώνω
(τελεύω, τέλευα, τέλεψα, θα τελεύω, θα τελέψω, έχω τελέψει, είχα τελέψει, θα έχω τελέψει)
Τέλεψαν τα τραγούδια κι οι χαρές.
- στράτα η: ο δρόμος
Πήρα τη στράτα κι έρχομαι. (τραγούδι)

η στράτα της στράτας τη στράτα στράτα	οι στράτες των – τις στράτες στράτες
--	---

- μελανός, -ή, -ό: αυτός που έχει μαύρο ή σκούρο μπλε χρώμα, όπως το χρώμα που παίρνει το σώμα όταν παγώνει ή όταν σταματά η κυκλοφορία
Μπήκε μέσα με τα χέρια μελανά από το κρύο.

μελανός μελανού μελανό μελανέ	μελανή μελανής μελανή μελανή	μελανό μελανού μελανό μελανό
--	---------------------------------------	---------------------------------------

μελανοί μελανών μελανούς	μελανές μελανών μελανές	μελανά μελανών μελανά
--------------------------------	-------------------------------	-----------------------------

μελανοί

μελανές

μελανά

- κροντήρι το: το πήλινο κανάτι για νερό ή το ξύλινο δοχείο για κρασί
Οι Αχαιοί γέμισαν τα κροντήρια τους με κρασί, για να γιορτάσουν τη νίκη τους.

το κροντήρι
του κροντηριού
το κροντήρι
κροντήρι

τα κροντήρια
των κροντηριών
τα κροντήρια
κροντήρια

- αναιώνιος, -α, -ο: ο αιώνιος, ο αθάνατος
Μόνο οι αναιώνιοι θεοί γνωρίζουν το μέλλον.

αναιώνιος
αναιώνιου
αναιώνιο
αναιώνιε

αναιώνια
αναιώνιας
αναιώνια
αναιώνια

αναιώνιο
αναιώνιου
αναιώνιο
αναιώνιο

αναιώνιοι
αναιώνιων
αναιώνιους
αναιώνιοι

αναιώνιες
αναιώνιων
αναιώνιες
αναιώνιες

αναιώνια
αναιώνιων
αναιώνια
αναιώνια

ΜΕΡΟΣ Ε΄**Τεστ αυτοαξιολόγησης****1. Άκουσε και συμπλήρωσε.**

Βασικοί στόχοι της ..... της πόλης Φάρος, όταν επισκέφτηκαν την Πάρο, ήταν η επαναχάραξη της θαλασσινής ..... των 700 ναυτικών μιλίων, η ..... πτυχών ζωής και πολιτισμού του Χβαρ με ..... φωτογραφιών, ..., βιβλίων, ... κ.ά.

2. Βάλε ✓ στα ρήματα που είναι αποθετικά.

1. εξαρτώμαι	6. αισθάνομαι	
2. σκορπίζομαι	7. εμπιστεύομαι	
3. εύχομαι	8. δανείζομαι	
4. ταλαιπωρούμαι	9. υπόσχομαι	
5. χάνω	10. μπλέκομαι	

3. Συμπλήρωσε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις.

παρά, για, στην, με

Έπρεπε να συναντηθούμε στις 12:00 ..... τον φίλο μου, αλλά αυτός άργησε περισσότερο από μισή ώρα. Έτσι, δεν μπορέσαμε να φτάσουμε στην ώρα μας ..... Άννα και αυτή θύμωσε, αν και είχαμε πάρει ένα δώρο ..... αυτήν. Καλύτερα να πας νωρίτερα στο ραντεβού σου, ... να αργήσεις.

